

บทคัดย่อ

จากการดำเนินงานโครงการ แนวทางการยกระดับองค์ความรู้การส่งเสริมพัฒนาการและสร้างนิสัยรักการอ่าน จากโครงการวิจัยชวนกันอ่านหนังสือให้เด็กฟังสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม ได้สรุปข้อค้นพบจากการวิจัยตอบตามวัตถุประสงค์ 2 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. บทเรียนการดำเนินงานส่งเสริมพัฒนาการและสร้างนิสัยรักการอ่านของหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดยโสธร

จากการสรุปบทเรียนร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการอ่านในจังหวัดยโสธร พบว่ามีหน่วยงานเข้ามามีส่วนร่วมเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามก็ขอสรุปหน่วยงานที่กำหนดเป็นเป้าหมายของโครงการวิจัย ดังต่อไปนี้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1

แนวทางการทำงานส่งเสริมการอ่านของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1 เป็นการกำกับติดตามส่งเสริมสนับสนุนงานส่งเสริมการอ่านของโรงเรียนในสังกัด การสแกนสมรรถนะการอ่านของนักเรียน การจัดทำข้อมูลฐานการอ่านให้เป็นระบบ และในทุกปีจะมีกิจกรรมประกวดการส่งเสริมการอ่าน เช่น เด็กรักการอ่าน โรงเรียนรักการอ่าน ครูรักการอ่าน โครงการวางทูลงานอ่านทุกวัน พยายามหารูปแบบการส่งเสริมการอ่านที่ต่อเนื่องมาตลอดล่าสุดก็ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการให้ครูอ่านให้เด็กเขียน

1.2 สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล

ที่ผ่านมา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) เน้นในเรื่องการพัฒนาเด็กประถมวัย โดยกรมอนามัย มีการเน้นเรื่อง กิน กอด เล่น เล่า ในส่วนเน้นเรื่องสุขภาพอนามัย เรื่องสุขภาพเป็นสำคัญ ในบทบาทของกระทรวงสาธารณสุข เริ่มตั้งแต่การตั้งครรภ์ ดูแลเรื่องโภชนาการ อาหาร จึงต้องเริ่มตั้งแต่สุขภาพของเด็กที่สมบูรณ์ การบูรณาการกับหน่วยงานอื่นๆ คือ มหาไถไทย คือ ครูศูนย์เด็ก ในส่วนของ Book Start คือ เรื่องหนังสือดีที่เด็กทุกคนเกิดมาจะต้องได้รับ สนับสนุนผ่าน อนามัย 6 เดือน เรื่องตั้งไข่ล้ม เมื่อครบ 1 ปี จะมีการสนับสนุนเรื่องนิทานอีสป เรื่องนี้ไม่ค่อยมีรูปภาพ และเน้นให้ รพ.สต. จัดสรรงบประมาณซื้อหนังสือเด็กไปเยี่ยมบ้านที่มีเด็กแรกเกิด หรือก่อนวัยเรียน พร้อมทั้งแนะนำการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง

1.3 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

กิจกรรมหลัก คือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ บ้านหนังสืออัจฉริยะ โดยคัดเลือกหมู่บ้านร้อยละ 50 ของอำเภอ คัดเลือกโดยการประชาคม ให้ทุกภาคส่วนมาร่วมประชาคม จากนั้นแต่งตั้งอาสาสมัครส่งเสริมการอ่าน โดยจะมีการอบรมอาสาสมัครก่อนให้ไปรับหนังสือ และจะให้ครู กศน. ตำบลกระจายให้ มีการเลือกสถานที่ในการจัดหนังสือ และงบประมาณซื้อหนังสือพิมพ์วันละ 2 ฉบับ วารสารรายปี 1 เล่ม และหนังสือทั่วไป ได้จากห้องสมุดประชาชน

1.4 ท้องถิ่น คือ เทศบาล และ อบต.

การขยายผลและขับเคลื่อนนโยบาย “ยโสธรเมืองแห่งการอ่าน” ได้เกิดการขยายผลไปมาก ดังนั้น เทศบาลเมืองยโสธร ได้จัดทำโครงการและจะดำเนินการเต็มพื้นที่ ในปีงบประมาณ 2554 เป็นต้นมา เทศบาล

ตำบลไทยเจริญ และอบต.ทุกแห่งในอำเภอไทยเจริญ ดำเนินโครงการนี้แล้วในปี 2553 เป็นต้นมา และ อบต. ในอำเภอกุดชุม 3 แห่ง ให้ทีมวิจัยไปเป็นวิทยากรเพื่อดำเนินโครงการในปี 2554

2. เพื่อยกระดับองค์ความรู้การส่งเสริมพัฒนาการและสร้างนิสัยรักการอ่าน จากโครงการวิจัย “ชวนกันอ่านหนังสือให้เด็กฟัง” สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม

จากการประมวล องค์ความรู้ การส่งเสริมพัฒนาการและสร้างนิสัยรักการอ่าน จากโครงการวิจัย “ชวนกันอ่านหนังสือให้เด็กฟัง” สู่ข้อเสนอเชิงนโยบายแบบมีส่วนร่วม พบว่ามีองค์ความรู้ที่สำคัญ 4 ด้าน หลักๆดังต่อไปนี้

2.1 องค์ความรู้ว่าด้วย คุณค่าและลักษณะของงานวิจัย “ชวนกันอ่านหนังสือให้เด็กฟัง”

2.2 องค์ความรู้กลไกและระบบการขับเคลื่อนนโยบาย

ประกอบด้วยองค์ความรู้ย่อย 4 เรื่อง คือ กระบวนการชักชวนคนทำงาน กระบวนการสังเคราะห์บทเรียนจากงานวิจัย กระบวนการประสานภาคี และ กระบวนการประสานผู้บริหาร

2.3 องค์ความรู้ว่าด้วย กรอบตัวชี้วัดยุทธศาสตร์เมืองแห่งการอ่าน

2.4 องค์ความรู้ว่าด้วยแนวทางการขับเคลื่อนอ่านหนังสือแบบบูรณาการทุกภาคส่วน